

TRIK. 3,1,24. = शुभान्वित MED. b. 8. = भाग्यवत् RĀMĀCRAJA, = दग्धि Uṇādis. im Sāṅkshiptas. nach ÇKDr. — 2) m. a) etwa *Stange, Stock, Keule* als Waffe Indra's: घ्रात्कुत्रुप बाधस्व ह्रमुयो यः शम्बः पुरुहूत तेन RV. 10,42,7. = वज्र der Donnerkeil NAIGH. 4,2. Nir. 5,24. AK. 1,1,4, 43. H. 180. an. 2,306. MED. HALĪ. 1,56. GĀTĪDH. in Verz. d. Oxf. H. 191, b, 1. metallener Knopf an der Mörserkeule, = मुसलायस्थलोकम-
 पउलक (so ÇKDr.) MED. = मुसललोकमुख Uṇādis. = लोककाची H. an. — b) ein best. Längenmaass: शम्बगाधमुदकम् P. 6,2,4. Schol. — c) = अनुलोमकर्षण (vgl. शम्बाकृत) BHAR. zu AK. nach ÇKDr. — d) N. pr. eines Asura (vgl. शम्बर) TBA. Comm. — Vgl. शम्बिन् und शाम्ब.

शम्बर (von शम्ब) 1) m. a) N. pr. eines Dämons, den Indra von der Höhe stürzt und seine 99 oder 100 Burgen bricht; im Epos auch ein Feind des Liebesgottes. H. 228. an. 3,606. MED. r. 221. RV. 1,51,6. 101,2. 103,8. शम्बरं पर्वतेषु क्षिपत्सम् 2,12,11. 14,6. 19,6. 4,26,8. ब्रूतः पर्वतादधि । श्रवाक्षिन् शम्बरम् 30,14. 6,26,5. श्रवत्माना ब्रूतः शम्बरं भेत् 7,18,20. 1,54,4. 59,6. 6,18,8. 31,4. 43,1. 47,2. 21,7,99,5. MBH. 1,2330. 5481. 3,10271. 12072. 12149. 6,4583. 7,1125. 12,3661. 6146. 8261. 13,616. 2165. fgg. Spr. 5064. (II) 4716. HARIV. 197. 2283. 9208. fgg. 12999. fgg. 13180. 13230. 13404. fgg. 13952. 14022. 14288. R. GORR. 2,8,13. KATHĪS. 45,376. VP. 575. fgg. MĀRK. P. 24,31. BĀG. P. 2,7,24. 3,3,11. 10,55,2. fgg. Beiwörter Indra's: ऽकन् MBH. 3,14773. ऽवृत्रहन् R. 5,78,21. des Liebesgottes: ऽघ्न HARIV. 9208. शम्बरासक 9209. शम्बरारि AK. 1,1,4,21. GĀTĪDH. in Verz. d. Oxf. H. 190, b, 28. ऽदारण Glt. 12,24. ऽसूदन HALĪ. 1,32. — b) Wolke NAIGH. 1,10. — c) Waffe SĪ. zu RV. 1,112,14. — d) Kampf DHAR. im ÇKDr. — e) eine Hirsch-art AK. 2,5,10. H. 1293. H. an. MED. HALĪ. 2,75. MBH. 3,15629. KĀRĀKA 1,5. KĪCĪKH. 3,46 (nach AUFRECHT). — f) Fisch TRIK. 1,2,15. H. 1344. H. an. ein best. Fisch VIṢVA im ÇKDr. — g) Bez. verschiedener Pflanzen: = चित्रक, लोध und शर्जुन RĪGĀN. im ÇKDr. — h) der Beste (श्रेष्ठ) DHAR. im ÇKDr. — i) N. pr. eines Gīna VIṢVA im ÇKDr. N. pr. eines Fürsten (fehlerhaft für सेंवर्ण) HALL in der Einl. zu VĪSĀVAD. 41. — k) N. pr. eines Berges H. an. und VIṢVA. — l) KATHĪS. 68,37 (caṇvara) wohl fehlerhaft für सेंवर्. — 2) f. ई a) *Salvinia cucullata* Roxb. AK. 2,4,3,6. H. an. MED. — b) = माया ÇABDAR. im ÇKDr. a female juggler (!) WILSON nach ders. Aut. Es ist शाम्बरी Çambara's Zauberkunst gemeint. — 3) n. a) pl. die Sachen (Stätten) des Çambara: श्रद्धर्मयुना शम्बराणि वि RV. 2,24,2. — b) Wasser NAIGH. 1,12. AK. 1,2,3,4. H. 1069. MED. HALĪ. 3,26. DVĪRĪPAK. in Verz. d. Oxf. H. 194, b, No. 449. SĪ. D. 213,15. fg. (der Gebrauch des Wortes in dieser Bed. getadelt). — c) Macht, Kraft (बल) NAIGH. 2,9. — ÇKDr. führt nach H. an. noch die Bedd. चित्र und बौद्धव्रतभेद an, aber in der gedr. Ausg. hat शवर (शबर) diese Bedd. und das Metrum erlaubt nicht शम्बरम् zu lesen; anderseits spricht das vorangehende अथ für einen neuen Artikel d. i. für शम्बर. Nach NĪMĀRATNAM. im ÇKDr. bedeutet das n. auch व्रत und वित्त. — Vgl. काल°, तत्त्व°, महामाया°, योगिनीजाल° und शाम्बर.

शम्बरकन्द m. = वाराहीकन्द RĪGĀN. im ÇKDr.

शम्बरचन्दन n. eine Art Sandel ebend.; vgl. कैरात.

शम्बरकृत्य n. das Erschlagen des Çambara RV. 1,112,14. TBA. 2,

VII. Theil.

8,2,8. ÇĀKĪH. ÇR. 8,16,6.

शम्बल n. = सम्बल Uṇādis. zu Uṇādis. 1,108. m. n. AK. 3,6,4,34.

1) *Wegekost*, n. H. 493. an. 3,685. HALĪ. 2,203. m. n. MED. l. 135. सेंवल n. Spr. 2797, v. l. (II) 1917. — 2) *Ufer*, m. H. an. (तट). m. n. MED. (कुल ÇKDr., कुल die gedr. Ausg.). — 3) *Neid, Missgunst* (मत्सर); n. H. an. m. n. MED. — 4) f. ई *Kupplerin* ÇABDĀRTHAK. bei WILSON; vgl. शम्बली. शम्बाकृ, ऽकराति hin und zurück pflügen P. 5,4,58. ऽकृत AK. 2,9,9. (सम्बा die Ausg., शम्बा° ÇKDr.). H. 968. HALĪ. 2,421. व्योमनि शम्बाकृते चित्रं निर्माति यत्रतः सलिले । क्षपयति पवनं सलिलैस्तु खले चरति सत्कारम् ॥ BHĀM. 1,93 (nach AUFRECHT).

शम्बिन् (von शम्ब in der Bed. von κοινός) adj. *Ferge* AV. 9,2,6.

शम्बु m. 1) = शम्बुक, शम्बूक *Muschel* HAPPAKĀNDRA bei BHAR. zu AK. nach ÇKDr. ÇABDĀRĪNAVA bei Uṇādis. zu Uṇādis. 4,41. — 2) N. pr. eines Mannes ĀCṢ. ÇR. 12,12,5. — शम्बूपुत्र NĪDĀNA 9,1. — Vgl. शाम्बव.

शम्बूक m. 1) = शम्बूक *Muschel* ÇABDĀRĪNAVA bei Uṇādis. zu Uṇādis. 4,41. — 2) ein best. schädliches Insect SUÇA. 2,288,15. — 3) N. pr. eines Çūdra MBH. 12,5742 (शम्बुक ed. Bomb.). RAGH. 15,50 (कञ्चुक v. l.); vgl. शम्बूक.

शम्बूक m. = शम्बूक *Muschel* ÇABDAR. im ÇKDr.

शम्बूक Uṇādis. zu Uṇādis. 4,41. m. 1) *Muschel, Schnecke* AK. 1,2,2, 23. H. 1205. an. 3,102. MED. k. 161. fg. HĪR. 112. HALĪ. 3,42. SUÇA. 1,203,20. VĀCĪH. 6,54. Spr. (II) 1712. KATHĪS. 20,78. Auch शम्बूका f. MED. — 2) ein best. Thier, = घोड़ MED. — 3) der Rand an den beiden Erhöhungen auf der Stirn eines brünstigen Elephanten H. an. MED. — 4) N. pr. eines frommen Çūdra, den Rāma erschlug (vgl. शम्बुक 3). MED. R. 7,76,3. UTTARAR. 30,10. fgg. (40,1. fgg.). — 5) N. pr. eines Daitja H. an.

शम्बूकावर्त m. *Windung einer Muschel* SUÇA. 1,266,12. Bez. einer Afteristel (भगदर) von dieser Form WISE 389. SUÇA. 1,265,6. 266,12. fg. 2,58,3; vgl. शङ्कावर्त.

शम्भ adj. von 5. शम् P. 5,2,138. VOP. 7,31.

शम्भ m. N. pr. eines Mannes; vgl. शम्भर.

शम्भल 1) m. N. pr. einer Oertlichkeit SCHIEFNER, Lebensb. 332 (102). KĀLĀKĀRA 1,26,150. TĪRAN. 325. eines Dorfes, des Geburtsortes Kalkin's, Verz. d. Oxf. H. 73, a, No. 125. ऽग्राम ebend. 84, b, 24. MBH. 3,13102 (स° beide Ausg.). VP. 4,24,26. BĀG. P. 12,2,18. ऽग्रामक (शम्भलग्रामको die neuere Ausg., सेंभलग्रामको die ältere) HARIV. 2367. शम्भलेश्वर n. N. eines Liṅga Verz. d. Oxf. H. 73, b, 2, 3. — 2) f. ई *Kupplerin* AK. 2,6,1,19. H. 533. HALĪ. 2,337.

शम्भलीय adj. von शम्भली *Kupplerin* NAIGH. 6,76 (mit स geschrieben und mit सेंभलग्रामास in Alliteration).

शम्भर्व (5. शम् + भव) P. 3,2,14. Schol. 1) adj. = शम्भु VS. 16,44. — 2) m. N. pr. des 3ten Arhant's der gegenwärtigen Avasarpinī H. 26 (auch सेंभव geschr.).

शम्भविष्ठ s. u. शम्भु 1).

शम्भु (5. शम् + भु) gaṇa मितद्वादि zu P. 3,2,180. Vārtt. 1. VOP. 26,168. 1) adj. (f. ऽम्भु), ऽभुवम्, ऽभुवस्, du. ऽभुवा und ऽम्भु, pl. ऽभुवस्: *heilbringend, wohlthätig, hilfreich*: मत्स्य RV. 1,40,6. 46,18. 65,3. सोम्य 105,3.